

Een ander, heel mooi voorbeeld vinden we in een snoeioproef van de Werkgroep, in 1960 begonnen, in een 3-jarige wegbepanting van 'Marilandica' in de Noordoostpolder, die tot dat moment nog niet was gesnoeid. De snoei is om de twee jaar uitgevoerd. Hierbij is ook een aantal bomen sterk in de kroon gesnoeid, een methode die in Noord-Brabant nogal eens wordt toegepast om de ontwikkeling van zware takken te voorkomen. In tabel 2 zijn de resultaten tot eind 1963 van deze interessante proef vermeld. De „normale snoei” bestaat uit het op deze leeftijd opkronen tot $\pm 1/3$ van de hoogte en alleen een enkele zware „zuiger” uit de kroon verwijderen. „Normaal met kroonsnoei” wil zeggen een opkronen tot $\pm 1/3$ van de boomhoogte en een sterk ingrijpen in de kroon door een aantal zware takken weg te nemen (zie tabel 2). Onder „30 %” wordt verstaan het opkronen tot 30 % van de totale boomhoogte.

Tabel 2.

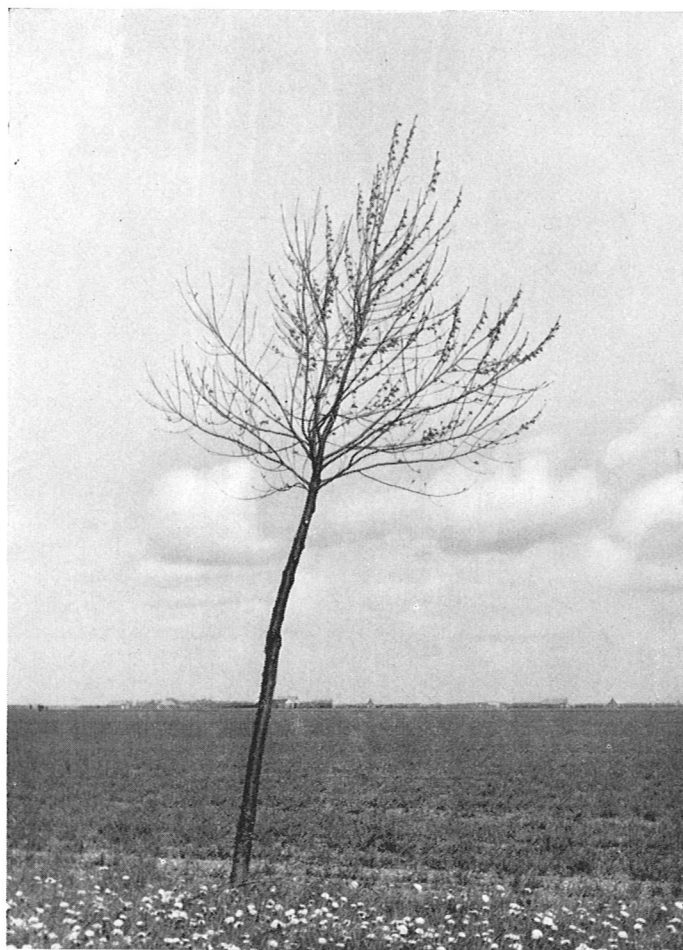
Snoeigraad	Omtrek op borsthoogte in cm		Hoogte in m		Gemiddeld aantal waterloten *) per boom in		
	1959	1963	1959	1963	1960	1962	1963
Normaal	3,3	6,3	12	31	0,2	3,5	0,6
30 %	3,4	6,2	13	32	0,4	3,0	1,5
50 %	3,4	6,1	12	27	3,1	3,9	1,1
70 %	3,5	6,1	13	23	8,7	22,7	6,1
Normaal met kroonsnoei	3,4	6,0	12	28	0,7	3,1	2,0

*) Waterlot verwijderd eind 1960 en 1962.

Uit deze cijfers blijkt dat vooral op de diktegroei een ongunstige invloed wordt uitgeoefend door een sterker opkronen en óók door een sterk ingrijpen in de kroon. Dit laatste is ook wel begrijpelijk omdat men daarbij veel meer „actieve” takken wegneemt dan alleen bij opkronen. Alleen bij de sterkste graad van snoei (70 %) is sprake van een duidelijk sterkere ontwikkeling van waterlot.

Het voorgaande samenvattend kunnen we opmerken dat een sterker opkronen groei-verminderend werkt. Men moet echter niet alleen naar een goede groei maar ook naar een goede houtkwaliteit streven. Dit is de reden waarom men het snoeien als een noodzakelijk kwaad moet beschouwen en het daarom met mate moet uitvoeren. Voorlopig lijkt het juist naar een takvrije stam van $\pm 1/3$ van de totale boomhoogte te streven, met snoeien te beginnen als de stam op borsthoogte 8 cm is

Fig. 3c. 'Marilandica' Snoeioproef in de N.O.P. Tot 50 % opgekroond.

en te eindigen als 6 à 8 m takvrije stam is bereikt. Het ingrijpen in de kroon dient beperkt te worden tot een enkele zeer zware tak; dubbele toppen moeten altijd „op één” gezet worden, tenzij ze zich boven de genoemde 6 à 8 m bevinden. Als gestreefd wordt naar een langere omloop (35 à 50 jaar), kan men doorgaan met snoeien tot 10 m takvrije stam is bereikt.

Ir. J. T. M. Broekhuizen / Problemen rond 'Zeeland'

Sinds 1953 bevindt zich onder controle van de N.A.K.B. een populiereras dat oorspronkelijk 'Robusta Zeeland' werd genoemd, maar thans 'Zeeland' heet. Dit ras werd enkele tientallen jaren geleden onder de naam Raverdeau uit België in Zeeland ingevoerd en is waarschijnlijk uit Frankrijk afkomstig. Oorspronkelijk werd 'Zeeland' aangezien voor de gewone 'Robusta' maar later vond men kleine verschillen tussen beide rassen. Het meest viel daarbij de lichte stamkleur van 'Zeeland' op. Verder zag men onder meer kleine verschillen tussen de stand en de vorm van de knoppen, de kleur van de bladsteel en de bladeren en het aantal zijtakken. Ook wordt vermeld dat bij 'Zeeland' minder spoedig takken uit de kroon waaien. Tenslotte zou deze sneller groeien. Bovendien werden binnen 'Zeeland' nog verschillende vormen onderscheiden.

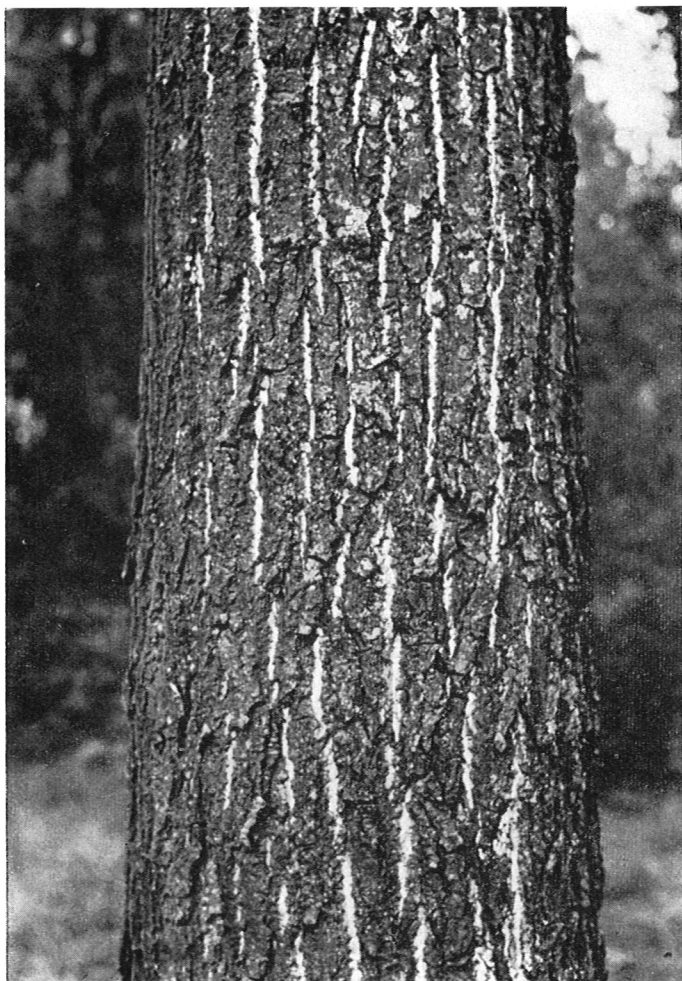
In het seizoen 1961/1962 bestond 16 % van het aantal door de N.A.K.B. gewaarmerkte populieren uit 'Robusta' en 17 % uit 'Zeeland'. Wel een bewijs dat de laatste in de belangstelling staat.

Naast degenen die er van overtuigd zijn, dat het hier om een afzonderlijk ras gaat, zijn er anderen die van mening zijn dat beide populieren tot één ras behoren. Naar hun mening zijn de verschillen te gering en vooral te weinig constant om daaruit te kunnen concluderen dat het om twee rassen gaat. Zij schrijven de verschillen toe aan de invloed van de groeiplaats. Inderdaad is nog niet bewezen dat 'Zeeland' sneller groeit. In de proefvelden van het Bosbouwproefstation en van het Instituut voor Bosbouwkundig Onderzoek van de Landbouwhogeschool (I.B.O.) te Wageningen is geen verschil in groei gevonden. Deze proefvelden zijn echter nog vrij jong.

Van de andere opgegeven verschillen is een deel zeker niet aanwezig. Dit bleek duidelijk uit metingen en nauwkeurige beschrijvingen door het I.B.O.

De stamkleur is echter een opvallend verschijnsel. Nergens staan, voor zover mij bekend, groepen oudere bomen van 'Zeeland' en 'Robusta' onder zodanige omstandigheden bij elkaar dat vergelijking mogelijk is. Wel valt het op dat de stam van

Detail van 'Robusta'-stam op borsthoogte. Leeftijd ongeveer 16 jaar.

Detail van 'Zeeland'-stam op borsthoogte. Leeftijd ongeveer 16 jaar.

'Zeeland' bijna steeds veel lichter is, waar dit ras ook is aangeplant. Dit verschijnsel pleit voor de opvatting dat we hier te doen hebben met een afwijkende vorm. Met opzet zeg ik hier „vorm” en niet „ras”. Er is immers nog een andere mogelijkheid dan verschil in ras, die een verschil in uiterlijk kan veroorzaken. En wel een verschil in de wijze van vermeerdering. Men hoeft slechts te denken aan wat er gebeurt als stek wordt genomen van een zijtak ergens midden in de kroon van een goed gevormde, oudere populier. De kans is dan groot dat de jonge plant die daaruit groeit, flink krom en scheef is. Zou men deze plant enkele malen bij de grond afzetten en pas daarna één scheut laten doorgroeien, dan zou deze een mooie rechte boom gaan leveren.

Ook ervaringen in Italië wijzen op een grote invloed van de vermeerderingsmethodiek op het type boom dat zich uit een stek ontwikkelt. Men ondervond dit onder meer bij 'I 214'. Gewoonlijk heeft dit ras een vrij ruwe schors. Neemt men echter stekmateriaal boven uit de kroon van een flinke boom dan bezitten de bomen die zich hieruit ontwikkelen een dunne schors met een dergelijk lichte stamkleur dat de stam een volkomen andere indruk maakt.

Dit verschijnsel doet sterk denken aan onze ervaringen met

'Zeeland' en 'Robusta'. Zou het ons bekende verschil dan ook kunnen worden veroorzaakt door een verschil in vermeerderingstechniek? Mijns inziens mag dit zeker niet worden uitgesloten. Bekend is immers dat 'Robusta' al sinds lang wordt vermeerderd met behulp van moerstoven. Het stek van 'Zeeland' daarentegen wordt gewoonlijk gewonnen van jonge, meest tweejarige heesters. Misschien zou dit het verschil kunnen verklaren. Mocht een lezer hierover ervaring hebben dan zal de redactie hem graag gelegenheid geven zijn zienswijze in dit tijdschrift uiteen te zetten.

De mogelijke invloed van de vermeerderingswijze wordt thans door het I.B.O. onderzocht. Als een dergelijke invloed inderdaad 'Zeeland' deed ontstaan, dan kan dit van groot belang voor de praktijk zijn. Het is immers niet ondenkbaar dat behalve de stamkleur ook de groeisnelheid wordt beïnvloed. En misschien ook de vatbaarheid voor ziekten. Dit zou bovendien belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de herkenning van de populiererassen.

Samenvattend kunnen we dus zeggen dat de praktijk er veel belang bij heeft dat er spoedig klaarheid wordt gebracht in het probleem 'Zeeland'.

van IERSEL Boomkwekerijen UDENHOUT

Uw leverancier voor alle soorten N.A.K.B. populieren in alle maten en leeftijden.

Licentiehouder voor Nederland van de Löns populier.